

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

YATIRIMCI TAZMİN MERKEZİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	8

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	5
Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu.....	5

KISALTMALAR

GİB	Gelir İdaresi Başkanlığı
KATP	Kamu Alacakları Tahsilat Platformu Kapsamında Veri Paylaşım Protokolü
KBS	Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi
MYMY	Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
THKH	Tek Hazine Kurumlar Hesabı
YKF	Yatırımcıları Koruma Fonu
YTM	Yatırımcı Tazmin Merkezi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Tahakkuk Etmiş İdari Para Cezası Alacaklarının Bir Kısmının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

B. Diğer Bulgular

1. Takip ve Tahsili Vergi Dairelerince Gerçekleştirilen İdari Para Cezası Alacaklarının Tahsilinde Kurumlar Arasında Koordinasyon Eksiklikleri Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

30.12.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yatırım kuruluşlarının sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ödeme veya sermaye piyasası aracı teslim yükümlülüklerini yerine getiremediğinin veya kısa sürede yerine getiremeyeceğinin tespit edilmesi hâlinde yatırımcıları tazmin kararı alınacağı düzenlenmiş, alınan bu tazmin kararı neticesinde yatırımcıların tazmin işlemlerinin yürütülmesi amacıyla da kamu tüzel kişiliğini haiz Yatırımcı Tazmin Merkezi (YTM) kurulmuştur.

YTM'nin hukuki temelini 15.12.1999 tarihli ve 4487 sayılı Kanun ile değişik mülga 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 46/A maddesi ile kurulan Yatırımcıları Koruma Fonu (YKF) oluşturmaktadır. Tüzel kişiliğini haiz olarak kurulan YKF'nin idare ve temsili, bir özel hukuk kişisi ve anonim şirket olan Merkezi Kayıt Kurulu AŞ'ye bırakılmıştır. 6362 sayılı Kanunla YKF'ye ait hak ve alacaklar ile borçlar YTM'ye devredilerek YTM kurulmuştur. YKF, hakkında tedrici tasfiye veya iflas kararı verilen aracı kuruluşların yatırımcılarına sadece hisse senedi işlemlerinden doğan nakit ödeme ve teslim yükümlülükleri yönünden koruma sağlamakta iken; YTM, yatırım kuruluşlarının yatırımcılarına tüm sermaye piyasası faaliyetlerinden kaynaklanan nakit ödeme ve teslim yükümlülükleri yönünden koruma sağlamaktadır.

Kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurulan YTM'nin idare ve temsili kendi bünyesinde olmayıp SPK tarafından yerine getirilmektedir. Sahip olduğu tüzel kişiliği gereği, YTM kendi bütçesi olan müstakil bir kamu idaresi olup, kendi hak ve yükümlülükleri bulunan, mal varlığı edinebilen, kendi mali tablolarını, defter ve raporlarını üretebilen bir kurum olarak faaliyetini yürütmektedir. YTM'nin karar organı olan Yönetim Kurulu, SPK'nın karar organından oluşmaktadır. SPK Başkanı aynı zamanda YTM'nin Yönetim Kurulu Başkanıdır. YTM tarafından yürütülen iş ve işlemlerin SPK personeli ve bu iş için istihdam edilecek personel tarafından yerine getirilmesi esas olup, mevcut durumda YTM faaliyetleri SPK tarafından görevlendirilen Kurul personeli tarafından yürütülmektedir. Ayrıca YTM'nin görevlerine ilişkin çalışma usul ve esaslarını düzenleyen yönetmeliklerde, yönetmelik hükümlerinin SPK tarafından yürütüleceği; yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenlerin YTM tarafından SPK'ya bildirilerek tedbir alınacağı hüküm altına alınmıştır.

YTM'nin temel mevzuatı, 06.12.2012 tarih ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile 27.02.2015 tarihli Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği olup, Yönetmelik'te YTM'nin görev ve yetkileri şu şekilde sayılmıştır:

- Kurulca, Kanun çerçevesinde alınan tazmin ve tedrici tasfiye kararlarına ilişkin gerekli işlemleri yürütmek,

- Kanun'un 13'üncü maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde YTM'ye intikal etmiş sermaye piyasası araçlarının 7.9.2016 tarihli ve 29824 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 13'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının kısmen iptali üzerine Yatırımcı Tazmin Merkezi Tarafından Yatırımcılara Yapılacak Ödemelere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik kapsamında iadesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek,

- Kanun'un geçici 3'üncü maddesi çerçevesinde Özel Fonun idare ve temsili ile Özel Fon malvarlığının yönetimini üstlenmek ve Özel Fon kapsamındaki diğer iş ve işlemleri yerine getirmek,

- Kanun'un 83'üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında, zamanaşımına uğrayan her türlü emanet ve alacakların emaneten devralınması, izlenmesi, emanet ve alacaklardan kaynaklanan hakların kullanımı ve iadesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek,

- YTM gelirlerinin takip ve tahsili için gerekli işlemleri yapmak,

- YTM malvarlığını yönetmek ve değerlendirmek,

- YTM'ye ilişkin her türlü uyuşmazlığın adli ve idari merciler ile icra dairelerinde takibi ve çözümlenmesi amacıyla gerekli işlemleri yapmak,

- YTM'nin çalışma politikalarını belirlemek,

- Yurt dışı muadil kurumların katıldığı uluslararası teşekküllere üye olmak,

- Kanun'un 128'inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi uyarınca, Kurulca belirlenen esaslar çerçevesinde, olağan genel kurul toplantısını kanuni süresi içinde üst üste iki hesap dönemi içinde yapmayan ve yönetim kurulu üyeleri kısmen veya tamamen Kurulca atanmış halka açık ortaklıklarda genel kurulun yetkilerini kullanmak,

- Mevzuatla verilen diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

YTM'nin merkezinin İstanbul'a taşınmasına ilişkin iş ve işlemler tamamlanıncaya kadar YTM'nin merkezi Ankara'dır.

Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği'ne göre YTM'nin organizasyon yapısı; karar organı olan Yönetim Kurulu, YTM işlerinin yürütülmesinde Başkana yardımcı olmak üzere Yönetim Kurulu kararı ile atanan YTM Müdürü ve hizmet birimlerinden oluşur. Varlık Yönetim Birimi, Finansman ve Muhasebe Birimi, Tazmin ve Tasfiye Birimi, Hukuk Birimi ve Destek Hizmetleri Birimi olmak üzere beş hizmet birimi bulunmaktadır.

SPK karar organından oluşan YTM Yönetim Kurulu, YTM'nin bütçesini, mali tablolarını ve faaliyet raporunu düzenlemeye ve onaylamaya, taşınmaz satın alınması, kiralanması ve elden çıkarılmasına karar vermeye yetkilidir. SPK Başkanı aynı zamanda YTM'nin üst yöneticisi olarak Yönetim Kurulu Başkanıdır. Yönetim Kurulu, Başkan dâhil en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanmakta olup, kararlar en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla alınmaktadır.

YTM tarafından yürütülen iş ve işlemlerin SPK personeli ve bu iş için istihdam edilecek personel tarafından yerine getirilmesi esas olup, mevcut durumda YTM faaliyetleri SPK tarafından görevlendirilen Kurul personeli tarafından yürütülmektedir. Ayrıca YTM'nin, giderleri YTM bütçesinden karşılanmak üzere 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerine göre hizmet sözleşmesi ile işçi statüsünde personel istihdam etme ve gerekli görülen durumlarda koşulları Yönetim Kurulu tarafından belirlenmek üzere dışarıdan avukatlık hizmeti temin etme yetkisi bulunmaktadır.

YTM'de tam zamanlı 10 kişi, yarı zamanlı 1 kişi olmak üzere toplam 11 kişi SPK tarafından görevlendirilmiştir. YTM faaliyetleri 1 müdür, 4 birim yetkilisi, 2 uzman, 3 idari personel ve 1 uzman hukukçu tarafından yürütülmektedir.

1.3. Mali Yapı

12.03.2020 tarih ve 7-YTM/43 sayılı YTM Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve YTM Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yürütülen “Yatırımcı Tazmin Merkezi Giderleri ile Bütçe Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge” ile kurum giderleri, bütçe ilkeleri ve muhasebe uygulamasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Söz konusu Yönerge'de, YTM'nin muhasebe sisteminin Bütçe Hesapları ile ilgili iş ve işlemler hariç olmak

üzere Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde uygulanacağı; mali işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin olarak da Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin uygulanacağı belirtilmiştir.

Yönergeye göre kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre yıllık olarak hazırlanan bütçe, ait olduğu yıl başlamadan önce Yönetim Kurulunca kabul edilip onaylandıktan sonra uygulanır. Bütçe içerisinde ödenek aktarma işlemini yapmaya Başkan yetkilidir. Kesin hesaba ilişkin olarak geçici ve kesin mizan, bütçe gelir ve gider kesin cetveli, faaliyet sonuçları tablosu ve bilanço Yönetim Kurulu'nun onayına sunulmak üzere nisan ayının sonuna kadar Finansman ve Muhasebe birimi tarafından hazırlanır.

Yatırımcı Tazmin Merkezi Yönetmeliği'ne göre YTM'nin gelirleri şunlardır:

- Yatırım kuruluşlarının yatıracığı giriş aidatları, yıllık aidatlar ve ek aidatlar,
- Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında verilen idari para cezalarının yüzde ellisi,
- Kanun'un 83'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının 7316 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmeden önce YTM'ye gelir kaydedilen veya kaydedilmesi gereken her türlü emanet ve alacaklardan,
- YTM malvarlığının getirisi,
- Diğer gelirler.

YTM tarafından Kanun ve ilgili mevzuattan kaynaklanan görevlerin yerine getirilmesi amacıyla yapılan giderler ile genel yönetim giderleri YTM'nin malvarlığından karşılanmaktadır.

YTM'nin 2022 yılı gider bütçesi 55.895.000,00 TL olarak kabul edilmiş olup, 01.09.2022 ve 16.12.2022 tarihlerinde "Diğer yedek ödenekler" kaleminden, mal ve hizmet alım giderleri içinde bulunan "Görev giderleri" ve "Yolluk giderleri" tertiplerine 20.050.000,00 TL aktarma yapılmıştır.

YTM'nin 2022 yılı bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kod	Ödenek Türü	Başlangıç Ödeneği (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01	Personel Giderleri	500.000,00	500.000,00	336.898,59
02	SGK Devlet Primi Giderleri	0,00	0,00	0,00
03	Mal ve Hizmet Alımları	5.370.000,00	25.420.000,00	23.442.114,48
05	Cari Transferler	25.000,00	25.000,00	15.830,10
09	Yedek Ödenekler	50.000.000,00	29.950.000,00	0,00
	Toplam	55.895.000,00	55.895.000,00	23.794.843,17

YTM'nin yılsonu bütçe gideri gerçekleşmesi 23.794.843,17 TL olup, toplam ödeneğin %42.5'i harcanmıştır. Toplam bütçe giderinin %98'ini mal ve hizmet alım giderleri içinde bulunan görev giderleri oluştururken, geri kalan %2'sini ise personel giderleri, diğer mal ve hizmet alım giderleri ile cari transferler oluşturmaktadır.

Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Kod	Gelir Kalemleri	Bütçe Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	35.283.000,00	39.137.158,91
05	Diğer Gelirler	250.812.000,00	301.301.305,18
	Toplam	286.095.000,00	340.438.464,09

YTM'nin 2022 yılı gelir bütçesi 286.095.000,00 TL olarak kabul edilmiş olup, yılsonunda 340.438.464,09 TL olarak gerçekleşmiş ve bütçeye göre gerçekleşme oranı %119 olmuştur. 2022 yılı içerisinde gerçekleşen gelirin %11.4'ü aidat gelirlerinden, %82.5'i faiz gelirlerinden, %5.3'ü idari para cezası gelirlerinden, geri kalan %0.8'i ise diğer çeşitli gelirlerden oluşmaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

12.03.2020 tarihli YTM Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Yatırımcı Tazmin Merkezi Giderleri ile Bütçe Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge” ile kurum giderleri, bütçe ilkeleri ve muhasebe uygulamasına ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Söz konusu Yönerge'de, YTM'nin muhasebe sisteminin Bütçe Hesapları ile ilgili iş ve işlemler hariç olmak üzere Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde uygulanacağı belirtilmiştir. 2019 mali yılı başı itibarıyla Say2000i'den Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi (KBS)'ye geçiş çalışmaları başlamış olup, geçiş süreci 01.10.2019 tarihinde tamamlanmıştır. Bu kapsamda harcama, ödeme emri düzenleme ve muhasebe uygulamaları KBS aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

YTM tarafından temsil ve idare olunan Özel Fon 15.05.2020 tarihi itibarıyla Tek Hazine

Kurumlar Hesabı (THKH) sistemi uygulamasına dâhil edilmiş olup, vadesi dolan banka hesaplarının aktarım işlemi 30.09.2020 tarihinde tamamlanmıştır. YTM'nin diğer hesapları THKH uygulamasına dahil edilmemiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının

güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YTM'nin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında bulunmaması ve bu konuda başka bir düzenleme de yapılmamış olması nedeniyle, Kurumda iç kontrol sisteminin kurulmadığı ve iç denetim mekanizmasının bulunmadığı görülmüştür. YTM'nin iş ve işlemleri SPK'nın denetimine tabi olup, SPK'nın denetim yapması her zaman mümkündür. Ancak SPK İç Denetim Birimi tarafından şimdiye kadar denetime tabi tutulmamıştır.

YTM, 5018 sayılı Kanun'a tabi olmadığı için bu Kanun'da öngörülen stratejik plan,

performans programı ve faaliyet raporu hazırlanmamaktadır. Ancak, kendi mevzuatı gereği yıllık faaliyet raporunu hazırlamaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Yatırım Tazmin Merkezi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tahakkuk Etmiş İdari Para Cezası Alacaklarının Bir Kısımının Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

2018 yılından önce verilen idari para cezası alacaklarının tahakkuk kayıtlarının ancak tahsilat olması halinde yapıldığı, bu nedenle söz konusu yıllara ait idari para cezası alacaklarının tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun idari para cezasını gerektiren fiillere ilişkin 103’üncü maddesinde, bu Kanun’a dayanılarak yapılan düzenlemelere aykırı hareket eden kişilere SPK tarafından idari para cezası verileceği, “İdari para cezalarının uygulanması” başlıklı 105’inci maddesinde ise, tahsil edilen para cezalarının yüzde ellisinin genel bütçeye gelir kaydedileceği, yüzde ellisinin ise gelir kaydedilmek üzere YTM’ye aktarılacağı hükme bağlanmıştır.

30.12.2012 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile YTM kurulmuş olup, anılan Kanun’un Geçici 4’üncü maddesi ile Yatırımcıları Koruma Fonu (YKF)’nin hakları, alacakları ve borçları YTM’ye devredilmiştir. Dolayısıyla YKF’nin gelirleri arasında bulunan, idari para cezası alacaklarının %50’si de, YTM’nin alacağı haline gelmiştir.

12.03.2020 tarihli YTM Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe konan “Yatırımcı Tazmin Merkezi Giderleri ile Bütçe Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönerge’de” YTM’nin muhasebe sisteminin Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (MYMY) hükümleri çerçevesinde uygulanacağı belirtilmiştir. MYMY’nin “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinin atıfta bulunduğu Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nde kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir ve gider işlemlerinin tahakkuk esasına dayalı olarak muhasebeleştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, idari para cezalarına ilişkin tahakkuk kayıtlarının 2018 yılından bu yana yapılmaya başlandığı, daha önce tahakkuk etmiş alacakların ise ancak tahsilat olması halinde tahakkuk kaydı yapıldığı, bu nedenle 2018 yılından önce kesinleşmiş 12.074.204,00 TL ve YKF’den devrolunan 1.121.952,00 TL olmak üzere toplam 13.196.156,00 tutarındaki idari para cezası alacağının tahakkuk kayıtlarının bulunmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresi tarafından 2018 yılı öncesine ait İPC’lerin tahakkuk kayıtlarının 2023 yılı içinde yapılacağı belirtilmektedir.

Bu itibarla, Kurumun tahakkuk etmiş idari para cezası alacaklarının muhasebe kayıtlarında yer almaması nedeniyle 2022 mali yılı tablolarında yer alan 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar ve 600 Gelirler hesaplarında hataya sebep olunmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Takip ve Tahsili Vergi Dairelerince Gerçekleştirilen İdari Para Cezası Alacaklarının Tahsilinde Kurumlar Arasında Koordinasyon Eksiklikleri Bulunması

İdari para cezası alacaklarının takibinde, tahsil süreçlerinde görevli kurumlar arasındaki koordinasyon eksiklikleri nedeniyle aksaklıklar bulunduğu görülmüştür.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun idari para cezasını gerektiren fillere ilişkin 103’üncü maddesinde, bu Kanun’a dayanılarak yapılan düzenlemelere aykırı hareket eden kişilere Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından idari para cezası verileceği, “İdari para cezalarının uygulanması” başlıklı 105’inci maddesinde ise, tahsil edilen para cezalarının yüzde ellisinin genel bütçeye gelir kaydedileceği, yüzde ellisinin ise gelir kaydedilmek üzere YTM’ye aktarılacağı hükme bağlanmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "İdari para cezası" başlıklı 17'nci maddesinde düzenleyici ve denetleyici kurumlar tarafından verilen idari para cezalarının ilgili kanunlarında 01.06.2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmının genel bütçeye gelir kaydedileceği, söz konusu cezalara ilişkin kesinleşen kararların, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderileceği ve tamamen tahsil edilmesinden itibaren en geç bir ay içinde durumun ilgili kamu kurumuna bildirileceği düzenlenmektedir.

5326 sayılı Kanun'un 21'inci maddesine göre idari para cezaları tutara göre üç, dört, beş ve yedi yıllık sürelerle belirlenen zamanaşımına tabi olup, zamanaşımı süresi kararın kesinleştiği yılı takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlamaktadır. Konuya ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından çıkarılan 442 Seri No.lu Tahsilat Genel Tebliği'nde de kesinleşme tarihinin vergi dairesi kayıtlarında ayrıca izleneceği belirtilmektedir. Ayrıca idari para cezası alacağı, 6183 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde sayılan ödeme emri tebliği, haciz tatbiki, ödeme gibi zamanaşımını kesen ve 104'üncü maddesinde sayılan takibat yapılamaması halleri gibi zamanaşımını durduran nedenlere tabidir.

Yapılan incelemede, YTM'nin idari para cezası alacakları arasında uzun süredir tahsil edilmeyen alacaklar bulunduğu ve bu alacaklardan bazılarının kesinleşme tarihinin 2011 yılına kadar gidebildiği görülmüştür. Kesinleşen idari para cezalarının vergi dairelerince tahsili aşamasında tahsil zamanaşımını kesen ve durduran nedenlerin söz konusu olabilmesi nedeniyle vergi dairelerince yapılan takip işlemlerinin hangi aşamada olduğunun YTM tarafından bilinemediği ve bu sebeple vergi dairelerine yazı yazılarak bilgi istendiği ancak bu yazılara verilen cevapların bu bilgileri içermediği ya da cevap verilmediği görülmüştür. Ayrıca vergi daireleri tarafından yapılan tahsilat bilgisinin de çoğu zaman YTM'ye bildirilmediği ve yapılan tahsilattan YTM'ye aktarılması gereken kısmın aktarılmadığı durumlar olduğu tespit edilmiştir.

Bu sakıncaların giderilmesi amacıyla SPK ve GİB arasında 11.03.2022 tarihinde "Kamu Alacakları Tahsilat Platformu Kapsamında Veri Paylaşım Protokolü (KATP)" imzalanmıştır. Söz konusu Protokol ile 17.06.2022 tarihinden itibaren SPK tarafından kesilen idari para cezalarının vergi dairelerine elektronik ortamda gönderilmesi, ilgili vergi dairesinde otomatik tahakkuk kaydının oluşturulması ve vergi daireleri tarafından gerçekleştirilen tahsilata ilişkin bilginin de YTM tarafından sorgulanabilmesi sağlanmıştır. Ancak Protokol bu tarihten önce kesinleşen ve vergi dairelerince takip ve tahsiline başlanan alacakları kapsamadığından, YTM söz konusu alacakların takip ve tahsil durumları hakkında vergi dairelerine bilgi isteme yazıları

göndermeye devam etmektedir.

Bu itibarla;

- Geçmiş dönemlerde kesinleşen ve vergi dairelerince takip edilmekte olan alacakların da KATP'ye dâhil edilmesinin,
- YTM'nin gerekli tahakkuk kayıtlarını yapabilmesi ve zamanaşımını takip edebilmesi amacıyla, kullanılan sistemlere idari para cezalarının kesinleşme tarihlerinin eklenmesinin,
- YTM tarafından tahakkuk etmiş idari para cezalarının zamanaşımı sürelerinin kontrol edilebilmesi amacıyla vergi dairelerince tahsil zamanaşımını kesen ya da durduran işlemlere ilişkin bilgilerin KATP'ye eklenmesinin,

idari para cezası alacaklarının takip ve tahsilinde yaşanan söz konusu aksaklıkları giderilebileceği değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>